



Projekat finansira
Evropska unija



Koalicija za slobodne i poštene izbore



Glavni ured Sarajevo

Koste Hermana 11/2

71 000 Sarajevo

tel: 033 268 160

fax: 033 221 998

info@podlupom.org

MEDIJIMA

29. 10. 2020.

KOALICIJA „POD LUPOM“ – SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Novi nalazi Koalicije „Pod lupom“: Veliki broj prijava o trgovini mjestima u biračkim odborima

Koalicija za slobodne i poštene izbore "Pod lupom" koja zajedno sa 85 organizacija civilnog društva i neformalnih grupa posmatra predizborni period u BiH je na današnjoj online press konferenciji predstavila rezultate dugoročnog posmatranja Lokalnih izbora 2020. za period od 07. 09. do 25. 10. 2020. godine. Stotinu dugoročnih posmatrača Koalicije „Pod lupom“ izvještavaju na sedmičnom nivou o aktivnostima na terenu, te su do sada poslali ukupno 997 redovnih izvještaja o ključnim nalazima posmatranja i održali 1130 sastanaka sa različitim akterima izbornog procesa.

Posmatrači Koalicije „Pod lupom“ su u periodu od 07. 09. do 25. 10. 2020. godine dugoročnog posmatranja izbora zabilježili ukupno 880 izbornih nepravilnosti. Najveći broj nepravilnosti odnosi se na preuranjenu izbornu kampanju. Do 16. oktobra Koaliciji „Pod lupom“ su prijavljena 242 slučaja u 65 općina i gradova u BiH. Iza slijedi rad državnih službenika u izbornoj kampanji sa 117 slučajeva u 41 općini ili gradu, te zloupotreba javnih resursa. Ukupno je zabilježen 101 slučaj ove nepravilnosti u 45 općina.

Po broju zabilježenih slučajeva slijedi 59 slučajeva zloupotrebe ličnih podataka, 50 slučajeva trgovine mjestima u biračkim odborima, 50 slučajeva pristrasnog izvještavanja medija, te 43 slučaja pristisaka na birače u 29 općina/gradova u BiH.

Posmatrači Koalicije „Pod lupom“ su zabilježili 32 slučaja izazivanja etničke, vjerske ili druge netrpeljivosti, izloženost medija ili NVO-a pritiscima u 25 općina. U 7 opština su zabilježene veće prijave ili odjave birača što može upućivati na izborni inženjering a to su Srebrenica, Nevesinje, Trnovo (FBiH), Bratunac, Istočni Drvar, Višegrad i Žepče. Pod većim prijavama ili odjavama birača podrazumijevamo promjene u biračkom tijelu od +/-5% u broju birača. Od preostalih nepravilnosti, 88 se odnosi na propuste u radu lokalnih izbornih komisija i 66 na druge vrste nepravilnosti.

Trgovina mjestima u biračkim odborima je ključna izborna nepravilnost koja se dešava u ovom periodu. Naime, postoje sumnje da imamo više fantomskih političkih subjekata nego autentičnih političkih subjekata koji se nadmeću na izborima. Tako u Doboju, gradu od oko 63.000 registrovanih birača, imamo 87 političkih subjekata ovjerenih za izbore – na svakih 730 birača imamo jednog političkog subjekta. Istraživanja govore da čak 70% ovih političkih subjekata su fantomski politički subjekti kojima nije cilj da dobiju glasove na izborima.

„Izborni zakon BiH jasno propisuje da politički subjekti ovjereni za učešće na izborima mogu imati samo po jednog predstavnika u sastavu jednog biračkog odbora. I pored ove jasne odredbe, politički subjekti nerijetko potežu za raznim sredstvima kako bi se domogli većeg broja mjesta u biračkim odborima. Primarno to rade na dva načina: 1) registruju fantomske političke subjekta ili nezavisne kandidate kojima nije cilj osvojiti glasove na izborima već domoći se mjesta u biračkim odborima za političke subjekte koji su ih registrovali, 2) direktno trguju mjestima između sebe ili kupuju mjesta u biračkim odborima od onih političkih subjekata koji

nemaju interes u određenoj osnovnoj izbornoj jedinici.“ – izjavio je Dario Jovanović, projekt menadžer Koalicije „Pod lupom“.

Također, postoji veliki broj nezavinskih kandidata/kinja u pojedinim lokalnim zajednicama ili izrazito lokalne političke stranke koje imaju samo po jednog kandidata na izborima. Tako Čapljinska neovisna stranka – Čapljina u srcu je ovjerena za učešće u 12 osnovnih izbornih jedinica. U 11 osnovnih izbornih jedinica ima samo po jednog kandidata/kinju. Savez za Stari grad iz Sarajeva je ovjerila liste sa samo jednim kandidatom/kinjom u 9 od 13 opština/gradova Tuzlanskog kantona tj. 14 opština i gradova širom BiH sa samo jednim kandidatom/kinjom. Niti jedna ova stranka ne promovise svoje kandidate na izborima osim u lokalnim zajednicama iz kojih izvorno potiču. Biće zanimljivo vidjeti koliko glasova su ove stranke i nezavisni kandidati dobili na izborima tj. da li su bar glasali sami za sebe.

Najdrastičniji primjer trgovine mjestima u biračkim odborima dolazi iz Zvornika, grada koji je već tradicionalno sredina sa najvećim brojem izbornih prevara i nepravilnosti. Tako postoje dokazi da SNSD u 15 biračkih odbora u gradu Zvorniku ima sve ili većinu članova biračkih odbora. U Lukavcu i Konjicu je zabilježeno da su aktivisti/kinje SDA imenovani u biračke odbore ispred političkog subjekta SNSD. U Konjicu je zabilježeno da su članovi istih porodica imenovani kao članovi i zamjenski članovi BO.

Uz to Koaliciji Pod lupom je prijavljen slučaj trgovine mjestima u mobilnom timu u Čajniču, te slučaj trgovine mjestima u biračkim odborima u Bosanskom Novom koji je rezultirao revoltom stanovnika Bosanskog Novog koji su pokrenuli kampanju za glasanje za kandidate koji su se našli na listama bez svog znanja, a radi trgovine mjestima u biračkim odborima.

„Koalicija „Pod lupom“ će sve prijavljene izborne nepravilnosti proslijediti na daljnje postupanje Centralnoj izbornoj komisiji BiH, te nadležnim tužilaštvima u slučaju sumnji na počinjenje krivičnih djela.“ – dodao je Dario Jovanović.

Dugoročni posmatrači/ce Koalicije „Pod lupom“ posmatraju rad i sjednice lokalnih izbornih komisija i prate aktivnosti predviđene izbornim kalendarom i poštovanje rokova. Dvije lokalne izborne komisije rade u nepotpunom sastavu tj. nemaju sve članove, iako je do izbornog dana ostalo 15-ak dana, a to su Pelagićevo i Vukosavlje.

U šest lokalnih izbornih komisija navode da nemaju adekvatne uslove za rad, a to su Bihać, Istočno Novo Sarajevo, Ribnik, Sanski Most, Višegrad i Vukosavlje.

Trinaest lokalnih izbornih komisija ne poštuje odredbe zakona koji se odnose na ravnopravnost spolova, i to šest na štetu žena i sedam na štetu muškaraca.

Sve lokalne izborne komisije imaju donesen Poslovnik o radu, a na imenovanje sekretara i/ili tehničkog sekretara se odlučilo 80 izbornih komisija što je povećanje u odnosu na izbore 2018. godine.

„Zabrinjava da se rokovi predviđeni izbornim kalendarom CIK-a sve više krše od strane lokalnih izbornih komisija kako se približavamo izbornom danu iako su u početku bili poštovani u najvećoj mjeri. Centar za birački spisak nije dostupan građanima u Ključu, a lokalne izborne komisije u Bosanskom Grahovu, Laktašima i Stocu nisu donijele odluku o imenovanju članova biračkih odbora do 16.10.2020, a što je bio rok. Iako su to



Projekat finansira
Evropska unija



Koalicija za slobodne i poštene izbore



Glavni ured Sarajevo
Koste Hermana 11/2
71 000 Sarajevo
tel: 033 268 160
fax: 033 221 998
info@podlupom.org

obavezne učiniti, u najmanje 18 opština i gradova u BiH lokalne izborne komisije nisu objavile imena i prezimena imenovanih članova biračkih odbora sa pripadnošću političkom subjektu, a što su obavezne učiniti. Javna objava imena i prezimena članova biračkih odbora sa pripadnošću političkom subjektu je preporuka Koalicije „Pod lupom“ koja je implementirana i na snazi je od Opštih izbora 2018. godine, te predstavlja preduslov za dokazivanje trgovine mjestima u biračkim odborima kojom se direktno krši Izborni zakon BiH.“ – izjavio je Hasan Kamenjaković, koordinator za odnose s javnošću i medijima Koalicije Pod lupom.

U izvještajnom periodu uloženi su prigovori lokalnim izbornim komisijama u 31 općini. Najveći broj prigovora se odnosi na imenovanje članova biračkih odbora.

Trenutne aktivnosti Koalicije „Pod lupom“ provode se kroz STEP projekat kojeg finansira Evropska unija, a sufinansiraju Vlada Sjedinjenih Američkih Država i Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi (OSCE). Projekat STEP jača ulogu i kapacitete civilnog društva i građana BiH da efikasno podrže procese demokratizacije doprinoseći slobodnim i poštenim izborima u BiH. U sklopu misije građanskog, nestranačkog posmatranja Lokalnih izbora 2020. godine Koalicija „Pod lupom“ na izborni dan planira angažman 3.000 nestranačkih, građanskih posmatrača izbornog dana na biračkim mjestima širom BiH.

„Cilj Koalicije 'Pod lupom' su slobodni i poštenu izbori u Bosni i Hercegovini. Cilj Koalicije „Pod lupom“ je zaštita glasova građana birača. Nas ne zanimaju rezultati izbora – zanima nas da ti rezultati budu stvarni odraz izborne volje građana i na tome predano radimo šest godina“ – dodao je Hasan Kamenjaković.

Koalicija „Pod lupom“ poziva sve političke subjekte da se pridržavaju izbornih pravila u izbornoj kampanji te apeluje da ovi lokalni izbori proteknu u demokratskoj atmosferi, mirno i dostojanstveno. Koalicija „Pod lupom“ poziva građane da izađu i ostvare svoje pravo glasa. Posmatrači Koalicije „Pod lupom“ će dati sve što je u njihovoj moći da im to pravo niko ne naruši.

Podsjećamo građane i građanke Bosne i Hercegovine da sve izborne nepravilnosti mogu prijaviti Koaliciji „Pod lupom“ na besplatni broj telefona 080 05 05 05 ili putem web stranice www.podlupom.org.

Za sve dodatne informacije molimo Vas da se obratite koordinatoru za odnose s javnošću Koalicije „Pod lupom“ Hasanu Kamenjakoviću putem elektronske pošte pr@podlupom.org ili telefona 033 268 160 i 063 396 521.

